

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. II. Omnem iurisdictionem creaturarum descendere à iurisdictione diuina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

5 Quintò, Habet summam potestatem puniendi: potest enim punire non solum in corpore, quouis genere tormenti illud affligendo; sed etiam in anima, idque pœna acerbissima & æterna; nec vlla est tanta pœna, quin possit infligere maiorem.

6 Sextò, Habet summam potestatem in remunerando: rependit enim pro obedientia & obsequiis sibi præstitis præmium æternum, nimirum gloriæ & beatitudinis suæ confortium. Terreni Principes aulicis & ministris suis non nisi terrena & externa, quæ ipsi in terra inueniunt, pro omnibus obsequiis dare possunt: sanitatem, robur, pulchritudinem, vitam longam, sapientiam non possunt. Deus autem non solum ista omnia excellentissimo gradu, sed etiam longè maiora quàm mens capere possit, seruis suis pro exiguis laboribus confert.

Septimò, Non solum ipse est omnia mala punire, & omnia bona remunerari; sed etiam pœnas & præmia singulis taxare & definire. neque enim alterius hac in re præscriptum, sed suum decretum sequitur.

7 Ipse igitur supremam in omnes, omni loco & tempore, & quoad omnia iurisdictionem habet, tamquam *Rex regum, & Dominus dominantium*. Ipse *Rex sæculorum*, in cuius ditione omni tempore *universa sunt posita, cuius voluntati nemo potest resistere*. Ipse supremus legislator, à quo omnis lex iusta descendit; qui pro suo arbitrio potest nobis leges imponere vel laxare; qui omnium culpæ pœnas, & omnium meritorum præmia taxavit. Ipse supremus iudex, qui Angelos & homines, viuos & mortuos est iudicaturus, & singulis pro meritis præmia vel supplicia retributurus, qui etiam intimas & occultissimas cogitationes nostras in lucem proferet, discutiet, ponderabit; cui de omni verbo otioso reddiduri rationem.

1. Tim. 6.
Ibid. 1.
Esther 1.

CAPVT II.

Omnem iurisdictionem creaturarum descendere à iurisdictione diuina.

8 **A** DIVINITATE omnis iurisdictione descendit ad creaturas, idque duplici modo: naturaliter, & supernaturaliter. *Naturaliter*, in ea quæ sunt præstantiora & perfectiora, ad gubernanda inferiora & minùs perfecta. Sic Angelici spiritus habent auctoritatem

Q ad

ad regendum mundum corporeum, maximè hunc inferiorem; & causa suum effectum, vt pater filium, quamdiu directione eget; & agens suum patiens, vt maritus vxorem; denique totum suas partes, nimirum Respublica suos ciues. hoc ipso enim quo multi coeunt in vnam communitatem & Rempub. seu in vnum corpus politicum; hoc corpus iure naturæ hæbet auctoritatem in singulos, quamdiu sunt eius membra. Neque ad hoc requiritur alius singulorum consensus, quàm qui necessarius est vt huius corporis sint partes & ciues: sicut in corpore naturali eo ipso quo aliquid est pars, subiacet gubernationi illius corporis & Rationis in eo præfidentis. Itaque hæc naturalis iurisdictio seu potestas gubernandi inuenitur in quatuor combinationibus, nimirum in natura spiritali ad corpoream, in causa ad effectum, in agente ad patiens, in toto ad partem. Reliquæ iurisditiones humanæ descendunt ab istis, non modo naturali, sed hominum placito, idque tripliciter: nimirum, vel ex commissione, vel ex punitione, vel ex conuentione. *Ex commissione* nascitur triplex forma regiminis. Vel enim Respub. libera, cum per se non possit se totum regere, sua potestate se priuat, & eam committit vni; & tunc est *Monarchia*: vel committit eam pluribus & præstantioribus è Repub. qui absolutè regant, & hæc est *Aristocratia*: vel denique non se priuat, sed eam retinens committit suas vices aliquibus tamquam suis Officialibus, ea tamen vt præcipua quæque (vt condere & abrogare leges, indicare bellum, & imponere vestigalia, & similia) sibi seruet; & hæc dicitur *Politia & Respublica*. Possunt autem hæc formæ variis modis misceri inter se & temperari. Nam etiam in Monarchica forma plura vel pauciora Optimatibus vel populo reseruari possunt: similiter in Aristocratica. Quia tamen iurisdictio communitatis est naturalis, numquam ita transfertur in vnum vel plures, quin maneat in populo tamquam in radice, vt per eam possit populus deponere quos sui præfecit, si iustitiam seruare nolint, & Principatum in tyrannidem vertant, nec aliud remedium suppetat. *Ex punitione*, vt quando vna Respub. læsit aliam, & conuenta de damno vel iniuria non vult satisfacere. Tunc enim si ad arma ventum fuerit, & Respub. læsa superet illam armis, potest eam sibi subiicere, & iurisditionem ac dominium in eam sibi vindicare. quod pertinet etiam iurisdictio in seruos bello captos. *Ex conuentione*, vt dum inter duas Respub. liberas conuenit certare prælio, vt victa subsit victrici; sicut olim Romani, & modò Barbari faciunt. Atque hi sunt om-

Triplex forma regiminis ex commissione Respub.
Aristot. lib. 3.
Polit. ca. 5.

omnes modi, quibus iurisdictio naturalis communicatur.

10 *Supernaturaliter* autem à Diuinitate descendit iurisdictio primò & immediatè in humanitatem Christi. Sicut enim femina aliqua, quantumuis sit per se ignobilis & infimæ fortis, eo ipso quo assumitur à Rege in vxorem, eique matrimonio copulatur, accipit quamdam iurisditionem in totum regnum, quia quodammodò sit vnum cum Rege: ita etiam beatissima Christi anima totaque eius humanitas eo ipso quo assumpta est à Diuinitate in vnionem hypostaticam ad Verbum, accepit iurisditionem & dominium excellentissimum in vniuersam creaturam, idque duplici lege, Naturali & Positiua. *Naturali*, quia lex naturæ est, vt superiora & præstantiora regant inferiora: illa autem humanitas ratione vnionis Verbi est superior & præstantior omni alia creatura. *Positiua*, quia Deus constituit illam humanitatem, seu Christum, quæ homo est, Regem vniuersi, nimirum cæli & terræ. Vnde Matth. 28. dicit: *Data est mihi omnis potestas in celo & in terra.* Merebatur enim eius humiliatio, qua se humiliavit factus obediens Patri usque ad mortem, mortem autem crucis, vt supra omnia exaltaretur, vt testatur Apostolus ad Philipp. 2.

Supernaturalis iurisdictio.

11 Hæc tamen potestas non est tam illimitata quàm Diuinitatis, vt per se constat, sed est restricta ad certum finem, nimirum ad salutem generis humani. Cum enim Christus quæ homo, sit Redemptor generis humani, data est ei in humanitate omnis iurisdictio congrua ad perducendos homines ad salutem. Itaque cum omnia officia & ministeria Angelorum, & totus hic mundi cursus sit propter salutem hominum, (omnia enim sunt propter electos) habet iurisditionem in omnes Angelos, & in vniuersam naturam corpoream. Vnde potest cuilibet Angelo suum ministerium assignare, & vt hanc vel illam animam, hoc vel illud regnum custodiat, imperare: diabolo vires ad tentandum, ad nocendum in corpore vel animo laxare aut contrahere: circa cælos & elemèta varia signa edere, horrendas mutationes efficere, pestem, famem, bellum mortalibus inferre, imperia transferre, & de omnibus regnis, eorumque bonis pro suo arbitratu disponere. Potuit ipse fundamenta Religionis Christianæ (nimirum Sacramenta & Sacrificium) instituire, eorumque numerum, materiam, formam, effectum, modum, & obligationem definire. Ipse mentes hominum illuminare, voluntates ad se conuertere, & peccata omnia etiam absque Sacramentis condonare; ipse quos voluerit saluare potest, singulari

Hebr. 1.
Rom. 8.

Q² eos

eos gratia dirigendo & protegendo; reprobare seu reicere à sua cura quæ id merentur: quamuis neminem ita deferat aut reiciat in hac vita, quin relinquat illi factis auxiliis ut possit redire ad veniam. Denique ipse horrenda illa signa, quæ exitum vniuersale præcurrerent, ad hominum poenitentiam excitandam parabit: ipse orbem accendet, & montium fundamenta comburet; ipse Angelos & homines, viuos & mortuos ad iudicium vocabit: ipse singulorum opera & cogitationes omnes discutiet, examinabit, ponderabit, & singulis pro meritis rependet; ipse catastrophem mundo imponet, eiusque clausulam efficiet, & regnum futuri sæculi inchoabit. Hæc est iurisdictio Christi Regis & Domini nostri, quæ ex Scripturis manifestè colligitur.

Psal. 109.
Dan. 7.
Math. 28.
Philip. 2.
Apoc. 1. & 5.

*Iurisdictio
summi Pontificis
immediatè datur à
Christo, potestatis
legitima
electio.*

*Insignatur
Math. 16.
Iou. 21.*

A Christi humanitate descendit immediatè in summum Pontificem. Hic enim non à Cardinalium Collegio, aut ab Ecclesia vniuersali iurisditionem accipit, sicut Reges à populo; sed posita legitima electione Cardinalium, Christus Dominus immediatè ei iurisditionem tribuit, & Ecclesiæ gubernacula committit. Non tamen idcirco dici potest summus Pontifex iure humano hanc potestatem habere: quia etsi descendat ab humanitate Christi, tamen confertur à persona Verbi, quæ est Deus. actiones enim sunt suppositorum. Vnde sicut alia quæ Christus Dominus noster statuit, sunt iuris diuini, ut Sacramenta & Sacrificium: ita etiam auctoritas Pontificia iure diuino constat, & à Deo immediatè datur: nimirum ex vi illius ordinationis, qua statuit ut Petrus, & omnes eius legitime electi successores, hanc potestatem in totam Ecclesiam haberent. Hæc tamen potestas in Pontifice non est ita illimitata sicut in Christo: non enim summus Pontifex accipit iurisditionem in Angelos, aut in defunctos; neque etiam directè in infideles, aut in bona temporalia Regnorum; neque ad constituenda Religionis Christianæ fundamenta, aut ad aliquid in illis mutandum, aut ad conferendam gratiam absque Sacramentis. Hæc enim omnia sibi Dominus reseruauit, tamquam pertinentia ad potestatem excellentiæ, quæ media est inter potestatem Diuinitatis & summi Pontificis. Sed accepit omnem potestatem necessariam ad regendam Ecclesiam Christi, iuxta principia & fundamenta à Christo tradita, eamque amplificandam & perducendam ad finem supernaturalem, ad quem ab ipso est instituta. Constituit illum Dominus suum Vicarium in absentia sua corporali, donec veniat ad iudicium, & Ecclesiam suam transferat in cælum. Quod insinatur

nuatur illis verbis Matth. 24. *Quis putas est fidelis servus, & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille servus, quem cum venerit Dominus eius, inue-*

14 *nerit sic facientem.* Vicarius autem debet habere omnem potestatem sui Ordinarij, quæ prudenti iudicio censetur necessaria ad regendum subditos: alioquin non poterit eos regere sicut Ordinarius, cuius vices gerit: idque maximè necessarium est, quando Ordinarius toto tempore regiminis est procul absens, nec consuli potest per nuntios vel literas. Sicut si Rex Hispaniæ constitueret apud Indos Vicarium perpetuum absque recurſu, deberet illi dari auctoritas Regia ad omnia ea quæ sunt opportuna bono publico; nimirum ad condendas leges, ad puniendos quosvis subditos delinquentes, ad indicendum bellum, ad euertendas vrbes rebelles, & similia, quæ ipse cum Concilio suo iudicaret ad bonum regni illius conducibilia. Eodem modo summus Pontifex debet habere omnem potestatem ad faciendum quidquid ipse cum suo Concilio ad bonum Ecclesiæ iudicabit esse expediens.

Potestas Vicarij qualis esse debet.

15 A summo Pontifice descendit iurisdictio spiritalis seu supernaturalis ad reliquos Ecclesiæ Prælatos certo quodam ordine, mediâ vel immediatè, & in omnes qui quoquo modo ordinariam vel delegatam potestatem habent. Hoc tamen intellige de iurisdictione fori externi, quæ consistit in potestate regendi subditos, per quinque illos actus suprâ memoratos. Si enim loquamur de iurisdictione fori conscientiæ ad absoluendum à peccatis, alia fortè est ratio. Existimo enim, hanc iurisdictioem, quatenus se tenet ex parte causæ efficientis, esse immediatè à Christo Domino per Sacramentum Ordinis Sacerdotalis. Etsi enim per hoc Sacramentum non dentur subditi actui, datur tamen omnis potestas necessaria ex parte causæ efficientis, & operantis remissionem peccatorum. Ratio est, quia potestas remittendi peccata & iustificandi peccatores est sublimissima, & planè diuina, sicut & potestas consecrandi.

Iurisdictio spiritalis à summo Pontifice.

Iurisdictio fori conscientiæ à Christo.

16 *Quis enim potest remittere peccata, nisi solus Deus? Unde par non est ut conferatur ab homine, sed immediatè à Christo Domino vi Sacramenti.* Confirmatur: Quia si præter hanc potestatem quæ confertur Ordinatione, requiritur alia quædam potestas seu iurisdictio collata sola concessione summi Pontificis, vel alterius Prælati, ut ex illis duabus fiat vna integra potestas actiua absoluendi à peccatis: sequetur, potestatem Ordinis esse mancã, & quasi dimidiatã, seu inchoatã, quæ debeat compleri iurisdic-

ctione humana: ac proinde integram potestatem absoluendi confiteri & constari ex duplici potestate seu iurisdictione, quarum altera sit immediatè à Christo, altera ex concessione Prælati. Quod non videtur rationi consentaneum: longè enim perfectius est, vt tota potestas, quæ effectiuè causat remissionem & iustificationem, sit immediatè à Christo; & iurisdictionis illa quæ datur à Prælato, solum sit veluti applicatio materiæ, & per eam dentur subditi, sine quibus potestas actiua non potest exire in actum. Vnde illa iurisdictione se habet vt necessaria conditio, non vt pars virtutis actiuæ remittendi peccata. Aliud enim est, habere potestatem remittendi peccata necessariam ex parte causæ effectricis; aliud, habere actu subditos, in quos ea vtaris, vt multis exemplis ostendi potest. Verùm fusior de his tractatus non est huius loci. Vide Gabrielem Vasquez tom. 4. De Sacramentis, q. 93. a. 1. dub. 2.

Applicatio
materiæ.

CAPVT III.

De Dominio proprietatis, & duobus primariis eius
titulis, Creatione & Conseruatione.

Dominium
proprietatis.

SECUNDO modo accipitur *dominium* pro iure disponendi de re 17 aliqua pro suo arbitratu; ita vt possit illam consumere, vastare, conseruare, donare, sine cuiusquam iniuria. Sic homo propriè est dominus sui iumentis, quia habet ius illius vtendi, vel etiam perimendi, prout ipsi placuerit; nec roganti cur illud ita tractet, tenetur aliam reddere rationem, quàm, *Sic placet.*

Hac ratione Deus est perfectissimè *Dominus* totius creaturæ. Vnde in Scripturis vbique ferè vocatur *Dominus*: & creaturæ dicuntur esse *ipsius*, ipsi seruire & famulari. 1. ad Tim. 6. *Quem suis temporibus ostendit beatus, & solus potens Rex regum, & Dominus dominantium.* Psal. 88. *Tui sunt cali, & tua est terra, orbem terræ & plenitudinem eius tu fundasti.* Psal. 118. *Ordinatione tua perseverat dies, quoniam omnia seruiunt tibi.* Iob 4. *Ecce qui seruiunt ei non sunt stabiles, & in angelis suis reperit prauitatem.* Psal. 115. *O Domine, quia ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ.*

Vnde habens
illud Deus.

Habet autem Deus hoc dominium non occupatione, quasi res antea fuerint adespota, & ipsæ veluti in vacuam mundi possessionem sit ingressus; non donatione, non successione, non emptione, qua ab alio id comparauerit, (quibus modis homines dominia rerum

rerum